

2025/1486

2025 7 23

## KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2025/1486

2025 m. liepos 22 d.

**kuriuo, siekiant laikinai neleisti pagal vandenilio rinkos plėtros rėmimo mechanizmą rinkti vandenilio išteklių, kurių kilmės šalis – Rusijos Federacija arba Baltarusija, tiekimo pasiūlymų, nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1789 taikymo taisyklės**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1789 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 bei (ES) 2022/869 ir Sprendimas (ES) 2017/684 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 715/2009 <sup>(1)</sup>, ypač į jo 54 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

- (1) Komisija nustatė Reglamento (ES) 2024/1789 52 straipsnyje nurodytą vandenilio mechanizmą (toliau – mechanizmas), skirtą vandenilio rinkos plėtrai remti, kuris turi būti įgyvendinamas vykdant Europos vandenilio banko veiklą <sup>(2)</sup>. Mechanizmas pradėtas taikyti 2025 m. liepos mėn. Juo siekiama padidinti vandenilio paklausos, pasiūlos, srautų ir kainų skaidrumą ir atlikti koordinavimo vaidmenį, susiejant gamintojus ir vartotojus, tvarkant ir suteikiant prieigą prie informacijos apie vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio ir vandenilio išvestinių produktų paklausą ir pasiūlą, kurią teikia Sąjungoje ir Energijos bendrijos susitariančiose šalyse įsisteigę išpareigojantys pirkti subjektai, taip pat vidaus ir tarptautiniai tiekėjai. Vandenilio mechanizmas bus įgyvendinamas ir veiks pagal ES konkurencijos taisyklės, visų pirma SESV 101 ir 102 straipsnius;
- (2) vandenilio tiekimas – vandenilio, įskaitant skystuosius organinius vandenilio nešiklius ar skystąjį vandenilį, ir vandenilio išvestinių produktų, įskaitant amoniaką ar metanolį, pardavimas, įskaitant perpardavimą, vartotojams <sup>(3)</sup>;
- (3) Rusija ir Baltarusija gamina didelį vandenilio iš iškastinio kuro ir išvestinių produktų (pvz., amoniako) kiekį. Be to, gali būti parduodamas ir tiekiamas nemažas kiekis Rusijos ir Baltarusijos kilmės vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių bei mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio ir pagamintų vandenilio išvestinių produktų. Neatmetama galimybė, kad tam tikras to vandenilio ir vandenilio išvestinių produktų kiekis gali būti eksportuojamas ir į Sąjungą;
- (4) patirtis, susijusi su energijos tiekimu iš Rusijos ir Baltarusijos, parodė, kad Rusija pasinaudojo Sąjungos priklausomybe nuo jos energijos eksporto į Sąjungą kaip prievartos ir manipuliavimo priemone <sup>(4)</sup>. Rusija sistemingai piktnaudžiavo priklausomybe, kenkdama Sąjungos ekonomikai ir ekonominiam saugumui, ir naudojosi energijos tiekimo santykiais su partneriais Sąjungoje, siekdama manipuliuoti rinkomis ir susilpninti Sąjungos tiekimo saugumą <sup>(5)</sup>;

<sup>(1)</sup> OL L, 2024/1789, 2024 7 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>.

<sup>(2)</sup> Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos vandenilio banko, COM(2023) 156 final, 2023 3 16.

<sup>(3)</sup> 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1788 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2023/1791 ir panaikinama Direktyva 2009/73/EB, 2 straipsnio 28 punktas (OL L, 2024/1788, 2024 7 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

<sup>(4)</sup> Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl laipsniško gamtinių dujų importo iš Rusijos nutraukimo ir galimos energetinės priklausomybės stebėsenos gerinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1938, COM (2025) 828 final, 2025 6 17.

<sup>(5)</sup> Išsamiai Rusijos keliamos grėsmės Sąjungos tiekimo saugumui istorija išdėstyta 2025 m. birželio 17 d. Komisijos tarnybų darbiname dokumente dėl laipsniško dujų importo iš Rusijos nutraukimo ir galimos energetinės priklausomybės stebėsenos gerinimo priemonių poveikio vertinimo, ir dalinio Reglamento (ES) 2017/1938 keitimo, SWD (2025) 830 final, p. 1–15.

- (5) esama rizikos, kad Rusija ir Baltarusija bandys užmegzti panašius verslo santykius ir sukurti priklausomybę nuo vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių bei mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio ir vandenilio išvestinių produktų eksporto į Sąjungą; taip jos galėtų manipuliuoti rinkomis;
- (6) leidus pagal mechanizmą siūlyti Rusijos arba Baltarusijos kilmės prekes, Rusijai ir Baltarusijai galėtų būti suteiktos galimybės išvirtinti Sąjungos rinkoje ir taip būtų sudarytos palankesnės sąlygos bandymams manipuliuoti besiformuojančia vandenilio rinka;
- (7) kadangi vandenilį dažnai naudoja stambūs pramoniniai vartotojai ir vandenilio rinka yra daug mažiau likvidi nei gamtinių dujų rinka, jei susiformuotų nauja priklausomybė nuo tiekimo iš Rusijos ar Baltarusijos, tos šalys galėtų toliau įgyvendinti savo strategiją Sąjungos atžvilgiu ir, manipuliuodamos rinkomis, nutraukdamos tiekimą arba naudodamos kitokį energijos tiekimo būdą kaip ginklą, kelti pavojų tiekimo saugumui;
- (8) net ir tuo atveju, kai tos dalys bendrame kiekyje yra mažesnės, Rusijos ir Baltarusijos vandenilio išteklių tiekimo pasiūlymų rinkimas pagal vandenilio rinkos plėtros rėmimo mechanizmą galėtų gerokai padidinti Rusijos ir Baltarusijos vaidmenį ir matomumą Sąjungos vandenilio rinkoje. Tai prieštarautų Sąjungos pastangoms laipsniškai panaikinti savo priklausomybę nuo Rusijos energijos importo <sup>(6)</sup> ir išvengti naujos priklausomybės nuo energijos tiekimo iš tų šalių <sup>(7)</sup>;
- (9) atsižvelgiant į šią geopolitinę padėtį ir riziką, kylančią dėl energijos tiekimo iš Rusijos ir Baltarusijos, ir siekiant apsaugoti esminius Sąjungos saugumo interesus ir tiekimo saugumą, būtina laikinai neleisti vandenilio išteklių, kurių kilmės šalis – Rusija arba Baltarusija, tiekimo pasiūlymų rinkti pagal mechanizmą. Pagal Reglamento (ES) 2024/1789 54 straipsnio 2 dalį sprendimas galioja ne ilgiau kaip vienus metus ir, jei pagrįsta, gali būti pratęstas;
- (10) laikinas draudimas nepagrįstai netrikdys tinkamo vandenilio vidaus rinkos veikimo ir nepakenks Sąjungos ar valstybės narės tiekimo saugumui, visų pirma dėl to, kad Sąjungos vandenilio rinka dar tik formuojasi ir Rusija ir Baltarusija tiekia labai ribotus vandenilio kiekius. Be to, laikinu draudimu laikomasi energetinio solidarumo principo <sup>(8)</sup>, nes jis priimtas atsižvelgiant į Sąjungos interesą, susijusį su mechanizmu, nedarant nepagrįsto poveikio valstybių narių ar jų ekonominės veiklos vykdytojų teisėms prekiauti vandeniliu, įskaitant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilį, ir jo išvestiniais produktais su trečiosiomis valstybėmis, kurioms netaikomas savanoriškas mechanizmas. Be to, šis sprendimas priimamas laikantis Sąjungos ir valstybių narių teisių ir pareigų trečiųjų valstybių atžvilgiu;
- (11) pagal Reglamento (ES) 2024/1789 54 straipsnio 2 dalį Komisija tinkamai informavo Europos Parlamentą ir Tarybą apie savo vertinimą ir, jei tai pagrįsta, gali pasiūlyti atnaujinti sprendimą, taip pat siekiant priemonę suderinti su kitomis ES politikos priemonėmis, pavyzdžiui, „RePowerEU“ veiksmų gairėmis <sup>(9)</sup>, kuriomis siekiama toliau didinti ES nepriklausomybę nuo Rusijos energijos taikant priemones, kuriomis remiamas laipsniškas dujų, branduolinių išteklių ir naftos importo atsisakymas ir taip siekiama sumažinti riziką, kad energijos tiekimu bus naudojamas kaip ginklu,

<sup>(6)</sup> Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Planas „REPowerEU““, COM(2022) 230 *final*, 2022 5 18.

<sup>(7)</sup> Reglamento (ES) 2024/1789 71 konstatuojamoji dalis.

<sup>(8)</sup> 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Vokietija / Lenkija*, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598, 71 punktas („Energetinio solidarumo principas apima bendrą Sąjungos ir valstybių narių pareigą įgyvendinant savo atitinkamą kompetenciją, susijusią su Sąjungos energetikos politika, atsižvelgti į visų suinteresuotų subjektų interesus ir vengti priimti priemones, kurios gali paveikti šiuos interesus, kiek tai susiję su tiekimo saugumu, jo ekonominiu ir politiniu tvarumu bei tiekimo šaltinių įvairinimu, tam, kad prisieimtų tarpusavio priklausomybės ir faktinio solidarumo išpareigojimus.“).

<sup>(9)</sup> Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Energos importo iš Rusijos nutraukimo veiksmų gairės“, COM(2025) 440 *final*, 2025 5 6.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

*1 straipsnis*

Vienus metus neleidžiama rinkti vandenilio išteklių, kurių kilmės šalis – Rusijos Federacija arba Baltarusija, tiekimo pasiūlymų pagal vandenilio mechanizmą, skirtą vandenilio rinkos plėtrai remti.

*2 straipsnis*

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 22 d.

*Komisijos vardu*

*Pirmininkė*

Ursula VON DER LEYEN

---